

## PFU-SAK NR. 074/12

**KLAGER:** Handel og Kontor i Norge  
**ADRESSE:** Youngsgate 11, 0181 Oslo  
**TELEFON/TELEFAX:**  
**PUBLIKASJON:** TV 2 (nett)  
**PUBLISERINGSDATO:** 20.02.2012  
**STOFFOMRÅDE:** Næringsliv/næringspolitikk  
**GENRE:** Nyhetsartikler, nettdebatt  
**SØKERSTIKKORD:** Kontroll av opplysninger, samtidig imøtegåelse  
**REGISTRERT:** 08.03.2012  
**BEHANDLET I SEKR.:** 12.03.2012  
**BEHANDLES I PFU:** 24.05.2012  
**FERDIGBEHANDLET:** 24.05.2012  
  
**BEHANDLINGSTID:** 101 dager  
**KLAGEGRUPPE:** Organisasjon  
**PFU-KONKLUSJON:** Ikke brudd på god presseskikk  
**HENVISNING VVPL.:** (4.4, 414, 4.15)  
**RETTSBEHANDLING:**  
**OMTALE/ANONYM.:**  
**MERKNADER:**

### SAMMENDRAG:

TV 2 hadde **mandag 20. februar 2012** ulike oppslag på nettet om søndagsåpne butikker.

Først ble det publisert en artikkel kl. 08.47 med tittelen **"LO raser mot søndagsåpne butikker"**. Ifølge ingressen uttaler LO-forbundet Handel og Kontor:

**"Det er ingen som bryr seg om de tusenvis av menneskene som er ansatt i bransjen, som pålegges å jobbe på søndager..."**

I brødteksten viser artikkelen til en undersøkelse som Vårt Land har laget som viser at det finnes 324 matbutikker som holder søndagsåpent.

Kommunikasjonssjefen i Handel og Kontor uttaler:

**"Hadde ledelsen i et helseforetak tatt seg slik til rette og utvidet arbeidstiden med bare en time, hadde vi fått ramaskrik. Hos oss gjør næringen akkurat som den vil..."**

Videre heter det at LO-forbundet krever en opprydding i lovverket, og dette får støtte av en av de store matvarekjedene:

**"Dagens lovverk er urettferdig. Enten bør man ha en handlefri dag i uken ellers bør man ha total frihandel, sier administrerende direktør i Rema 1000, Tom**

**Kristiansen."**

Avslutningsvis beskriver artikkelen bakgrunnen for begrepet "Brustad-bua".

Noen timer senere, kl. 13.57, ble det publisert en ny artikkel, med tittelen **"Vil bli Norges første søndagsåpne by"** der det fremkommer i ingressen at **"Ordføreren i Drammen er lei av køer på små matbutikker."**

Han mener det er bedre å ha søndagsåpent i normalt store butikker enn å ha egne søndagsbutikker som er mindre i areal.

Ifølge artikkelen vil ordføreren be om å bli prøvekommune for søndagsåpne butikker for å tilby mer egnede salgslokaler for dagligvarer på søndager.

Deretter henvises det til at LO ikke ønsker søndagsåpne butikker, og at organisasjonen mener at lovverket er foreldet. Sttingsrepresentant Harald Tom Nesvik (Frp) støtter dette:

**"Det er ingen grunn til å ha et eget lovverk når det kommer til åpningstider, sier han til tv2.no."**

Videre heter det:

**"Der LO mener at alle søndagsåpne butikker bør stenges av hensyn til ansatte som blir pålagt å jobbe søndager, mener Nesvik det motsatte..."**

Leder i Unge Høyre mener LO er bakstreversk:

**"Dette er jo helt bakstreversk. Det er et stort behov for søndagshandling i Norge, og det er også et stort behov for at for eksempel studenter får tjent litt ekstra penger gjennom jobb, og da skal ikke LO få komme her å si at hele Norge tar feil, sier Asheim."**

Avslutningsvis siterer artikkelen noen innlegg fra "politisk panel" på tv2.no, der ulike personer er henholdsvis for og mot søndagsåpne butikker.

I tillegg til de to nettartiklene, er "politisk panel" tilgjengelig som debattforum. I innledningen til debatten heter det:

**"En undersøkelse Vårt Land har laget viser at det er 324 søndagsåpne matbutikker. LO-forbundet Handel og Kontor mener mange ansatte presses til å jobbe på søndager og vil ha omkamp om loven som åpner for at små Brustad-buer kan ha søndagsåpent. Hva mener du om søndagsåpne butikker?"**

## **KLAGEN:**

**Klageren** er Handel og Kontor i Norge, som først i klagen omtaler hvordan saken utviklet seg den aktuelle dagen, fra et oppslag i Vårt Land som TV 2 senere tok utgangspunkt i. Klageren beskriver hvilke uttalelser som ble referert i artikkelen i Vårt Land, og viser til at den første artikkelen til TV 2 inneholder "et greit resymé" av den opprinnelige artikkelen.

Videre forteller klageren at han ble kontaktet for å gi et intervju. Ifølge klageren gir han dette intervjuet ved å gjenta uttalelsene fra det første intervjuet. Han avviser at Handel og Kontor vil ha omkamp om Brustadbua. Klager skriver videre at journalisten sa at han ville ta kontakt igjen hvis det ble aktuelt med et intervju, men at dette ikke skjedde. Klager konkluderer: "Slik fratas HKs sin rett til å gi tilsvar og på denne måten korrigere de feilaktige synspunktene som er tillagt oss."

Vedrørende den andre artikkelen, gjengir klageren noen utsagn som er gjengitt på vegne av Handel og Kontor og LO: "De to påstandene uthevet over er her nedskrevet som journalistens egen oppfatning og fortolkning av hva han tror at HK og LO mener. HK eller LO er altså aldri spurt om hva vi faktisk mener om saken."

Etter at klageren henvendte seg til TV 2, blir, ifølge klageren, henvisningene til Handel og Kontor fjernet. I innledningen til "Politisk panel", blir imidlertid påstanden om at de ønsker omkamp om Brustadbua gjengitt: "Det feilaktige premisset i problemstillingen er atter en gang, som gjennomgående ellers, at HK ønsker å stenge alle butikker. Nok en gang er vi ikke referert på våre primære standpunkter som er gjengitt gang på gang overfor redaksjonen."

Etter at klager igjen henvendte seg til TV 2, ble ingressen endret dagen etter.

Klageren konkluderer med at følgende punkter i Vær Varsom-plakaten er brutt:

4.4 fordi: "Overskriften i sak B samsvarer her ikke med innholdet. I sak C er det ikke oppgitt noen kilde i den forstand at TV 2 tillegger oss meninger vi ikke har."

4.14 fordi: "I sak C og D får HK ikke mulighet til samtidig imøtegåelse, debatten i D (Politisk panel) ødelegges ved at TV 2 opptrer som en misvisende premissleverandør. Det må sees på som svært alvorlig, at i den grad vi imøtegår overfor redaksjonen, refereres vi overhodet ikke. Øyensynlig som en følge av at vi ikke passer inn i TV 2s konfliktbilde."

4.15 fordi: "I sak C og D får HK ikke anledning til tilsvar."

Avslutningsvis skriver klageren at TV 2 ved å "tillegge organisasjonen synspunkter som er uriktige, vanskeliggjør debatten og ødelegger et konstruktivt offentlig ordskifte."

Om den andre artikkelen skriver klageren at enkelte av påstandene er journalistens egen oppfatning

#### **TILSVARSRUNDEN:**

**TV 2** avviser klagen. Kanalen viser til at klageren ikke har hevdet å være feilsitert og at klagerens egen konklusjon om den første påklagede artikkelen, var at den var "et greit resymé" av artikkelen i Vårt Land.

Når det gjelder henvendelsen fra en TV 2-journalist, bekrefter TV 2 at en av deres journalister var i kontakt med klageren for å kartlegge et mulig tv-intervju. Kanalen skriver: "Det ble imidlertid ikke da registrert noe krav om tilsvar til eller retting i TV 2s artikkel. Mæland (journalisten; sekr. anm.) fant således ikke grunn til å foreta seg noe mer, han meldte tilbake til tv-ledelsen og gjennom dagen fant man altså at man ikke ville prioritere et tv-intervju med klageren."

Kanalen peker videre på at i den påklagede artikkelen om Drammen som prøveby for søndagsåpne butikker, så er ikke HK omtalt. Og videre: "Det er heller ikke slik at artikkelen inneholder 'journalistens egen fortolkning av hva han tror HK og LO mener'".

TV 2 understreker at gjengivelsen av LOs standpunkt er korrekt, og viser til at LO-leder Roar Flåten ga uttrykk for det samme i et tv-intervju dagen etter. Samme ståsted skal ifølge kanalen ha blitt gjengitt av en annen LO-representant noen dager senere.

Videre bekrefter TV 2 at klageren var i kontakt med kanalen vedrørende innledningen til "Politisk panel" og at ønsket om å endre teksten, ble etterkommet: "...TV 2 endret også bakgrunnsteksten samme kveld – ikke dagen etter som klager påstår..."

Kanalen skriver deretter: "Generelt er det TV 2s inntrykk at klageren bygger egne forutsetninger, Vårt Lands dekning og de meningsutvekslinger som er gjort, inn i klagen, for så å angripe det publiserte ut fra en slik subjektiv oppfatning."

Vedrørende de enkelte klagepunkter, avviser kanalen disse og presiserer at overskriftene er korrekte, at LO er korrekt referert på sine synspunkter og at det ikke fremmes sterke beskyldninger mot HK. TV 2 kan derfor ikke se at HK er utsatt for angrep som utløser tilsvarsrett: "Vi kan vanskelig se at så er tilfellet. TV 2 har heller ikke registrert å ha mottatt noe konkret tilsvaer fra Handel og Kontor som man ønsket publisert."

Avslutningsvis uttrykker kanalen undring over at Handel og Kontor ikke har henvendt seg direkte til kanalen: "Innsigelser mot TV 2 i en sak som denne burde vært behandlet ved at klageren formaliserte sine innsigelser direkte til TV 2 slik at det var mulig å avklare dette i dialog, ikke ved en klage til PFU."

**Klageren** opprettholder klagen, og viser til den kontakten som TV 2 har bekreftet, men at denne ikke hadde mye resultat: "Likevel må vi altså konstatere at TV 2 ikke har vært i stand til å fange opp og sitere HK i noen av TV 2s egenpubliserte saker."

Videre kommenterer klageren kildene: "Ser man bort fra første sak (B) hvor det refereres til undertegnede uttalelser i VL, finnes det i de øvrige artiklene ingen kilder, hva angår HK/LOs standpunkter...Påstandene i samtlige av TV 2s egenproduserte artikler er og forblir kildeløse hva angår LO/HKs standpunkter." Klager mener at TV 2 har hatt "ett spor", nemlig at "LO/HK vil stenge søndagen helt."

Når det gjelder tilsvarsretten, mener klageren at dette er et svært prinsipielt spørsmål, siden det her er tale om en form der meningsutvekslingen skjer løpende utover dagen: "I det debatten dør ut i løpet av dagen, sier det seg selv at et tilbud fra TV 2 om å delta i debatten, og en eventuell effekt av et slikt "tilsvaer" – er null verdt for den angrepne, i dette tilfellet HK."

Deretter omtaler klageren LOs og HKs standpunkter, og mener TV 2 blander LO med LOs forbund og at kanalen gjengir synspunktene feil. Klageren presiserer blant annet at LO og HK faktisk støttet Brustadbua da den ble innført. Videre understreker klageren at det må være HK som skal formidle hva HK mener: "Ergo er TV 2s tilsvaer et demonstrativt skriv for hva de er klaget inn for: De ser ut til å mene at det er TV 2 – ikke HK eller LO – som har rett i hva HK eller LO mener. Det er her kjernen i innklagingen ligger."

Avslutningsvis kommenterer klageren at det som er påklaget må sees som en helhet: "Saken er imidlertid at den fortløpende publiseringen av ulike artikler med samme overordnede tema fremstår som systematisk og planlagt." Det er klagers oppfatning at debatten i det politiske panelet ville utviklet seg annerledes hvis artiklene hadde hatt et annet utgangspunkt og hvis HK hadde fått anledning til å delta i debatten.

**TV 2** gjentar i sitt siste tilsvare at kanalen oppfatter at HKs syn er korrekt gjengitt i den første innklagede artikkelen og at sitatene som er brukt, er korrekte.

Kanalen viser i denne sammenheng til en rekke utdrag, intervjuer og sitater som skal vise og underbygge deres oppfatning av LOs syn på søndagsarbeid. Videre avviser klageren at det er blitt fremmet sterke beskyldninger mot klageren som skulle ha utløst tilsvare rett.

Avslutningsvis presiserer kanalen at klagerens påpekninger er tatt hensyn til. Og videre: "TV 2 [kan] ikke kritiseres for at man unnlater å ta opp andre sider ved problemstillingene som HK mener er viktige." Konklusjonen til kanalen blir dermed at grensene for god presseskikk ikke er overtrådt.

**PRESSENS FAGLIGE UTVALG UTTALER:**

Klagen gjelder tre nettartikler om søndagsåpne butikker og hvordan LO-forbundet Handel og Kontor og LO stiller seg til dette spørsmålet. To av oppslagene er artikler om temaet, mens det siste oppslaget er en nettdebatt der ulike politikere uttaler seg om spørsmålet.

Klageren er Handel og Kontor, som mener artiklene gir feil informasjon om hva som er forbundets ståsted i spørsmålet om søndagsåpne butikker. Handel og Kontor mener kildegrunnlaget ikke er godt nok, og at de ikke har fått komme til orde for å presisere sitt ståsted.

TV 2 avviser klagen og mener de aktuelle politiske synspunktene er korrekt gjengitt. Videre mener kanalen at det ikke fremkommer påstander i oppslagene som utløser tilsvarets rett, og påpeker også at en henvendelse fra klager resulterte i en mindre endring i en av tekstene.

Pressens Faglige Utvalg vil innledningsvis bemerke at utvalget ikke kan ta stilling til hva som er en korrekt forståelse av de politiske spørsmålene i saken, men kan kun vurdere de presseetiske spørsmålene som er reist.

Utvalget vil først vise generelt til Vær Varsom-plakatens punkt 4.4, hvor det heter: "Sørg for at overskrifter, henvisninger, ingresser og inn- og utannonseringer ikke går lengre enn det er dekning for i stoffet. Det er god presseskikk å oppgi kilden når opplysninger er hentet fra andre medier." Bruken av uttrykket «raser» i første artikkel er svært spisset, og utvalget vil på generelt grunnlag advare mot å trekke formuleringer lenger enn det er grunnlag for. I det foreliggende tilfellet er tittelbruken i grenseland, men etter utvalgets mening akseptabel. Utvalget noterer at formulering brukt i artikkelens kilde, avisen Vårt Land, trekker i samme retning.

Videre vil utvalget vise generelt til punkt 4.14 i Vær Varsom-plakaten, som omhandler retten til samtidig imøtegåelse av faktiske opplysninger for den som blir utsatt for sterke beskyldninger. Det er utvalgets oppfatning at det ikke fremsettes beskyldninger eller påstander i de påklagede artiklene som utløser en slik rett. Utvalget konstaterer for øvrig at klager kom til orde i den første artikkelen og at de påfølgende var en oppfølging av denne, og at det også dreier seg om en løpende politisk debatt der det i stor grad må være snakk om balanse, og dermed imøtegåelse, over tid.

Avslutningsvis viser utvalget generelt til Vær Varsom-plakatens punkt 4.15, der det blant annet heter: "De som er blitt utsatt for angrep skal snarest mulig få adgang til tilsvarende, med mindre angrep og kritikk inngår som ledd i en løpende meningsutveksling." Utvalget forstår det slik at klager ikke har bedt om et tilsvarende, noe som normalt er den angrepnes ansvar. Utvalget kan derfor ikke se at dette punktet har vært brutt, og legger også til grunn at klagers synspunkter kom frem i den innledende artikkelen. Utvalget legger også til grunn at TV 2 ville gitt klager «spalteplass» om en slik henvendelse hadde kommet.

Utvalget mener imidlertid at TV 2 med fordel kunne vært mer presis i sin omtale av Handel og Kontors holdning til søndagsåpne butikker.

Etter en samlet vurdering finner utvalget at TV 2 har ikke brutt god presseskikk.

|